

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/6/2017
Identifikačné číslo spisu: 2014200702
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2014200702.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: H. B., nar. XX.XX.XXXX, I. XXX, zastúpený: Nagy & Partners, s. r. o., Športová 470/11, Galanta, v mene ktorej koná JUDr. Karol Nagy, advokát a konateľ, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.06.2014, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 38Sd/112/2014-64 zo dňa 26.08.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 38Sd/112/2014-64 zo dňa 26.08.2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 38Sd/112/2014-64 zo dňa 26.08.2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.06.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) priznala navrhovateľovi od 25.03.2014 invalidný dôchodok v sume 372,10 eur mesačne z dôvodu, že podľa posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Galanta a lekárskej správy zo dňa 23.04.2014 bol uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 60 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Odporkyňa nepriznal náhradu trov konania.

V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 70 ods. 1 a § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu odporkyne zistil, že zdravotný stav navrhovateľa bol posúdený posudkovými lekármi sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Galanta a ústredia, pričom posudkami mu bola zhodne stanovená miera poklesu zárobkovej schopnosti 60 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Rovnaká miera poklesu schopnosti navrhovateľa bola konštatovaná aj posudkom zo dňa 24.05.2016 zohľadňujúcim novšie navrhovateľom predložené lekárske správy a nálezy. Posudkoví lekári posúdili dokladované zdravotné postihnutia navrhovateľa, resp. týmito postihnutiami zodpovedajúcu percentuálnu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., správnosť ktorého navrhovateľ obsahom svojich vyjadrení k veci vychádzajúcich z jeho subjektívneho pociťovania a presvedčenia nespochybnil,

nepredložil žiadne dôkazy - lekárske správy, posudky, prípadne iné doklady, na základe ktorých by bolo dôvodné pochybovať o nesprávnosti záverov posudkových lekárov. Nakoľko krajský súd v postupe odporkyne a v ňou vydanom napadnutom rozhodnutí nezistil nedostatky majúce za následok nesprávnosť rozhodnutia o priznaní invalidného dôchodku a jeho výške, napadnuté rozhodnutie odporkyne podľa § 250q ods. 2 OSP v spojení s § 492 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“ alebo aj len „Správny súdny poriadok“) potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie zo dňa 03.08.2016, ktoré sa malo uskutočniť dňa 26.08.2016 o 10:00 hod.. V tento deň sa navrhovateľ dostavil na krajský súd v zmysle predvolania okolo 09:40 hod., avšak bol informovaný, že vo veci už bolo rozhodnuté, nakoľko predmetné pojednávanie sa uskutočnilo už o 08:00 hod.. O tejto skutočnosti bol dňa 26.08.2016 spísaný na krajskom súde úradný záznam. Na základe uvedeného pochybenia krajského súdu bolo navrhovateľovi podľa jeho názoru odňaté právo konať pred súdom a bolo tiež porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces. Na pojednávaní dňa 18.03.2016, ktoré predchádzalo pojednávaniu uskutočnenému dňa 26.08.2016, predložil navrhovateľ v tom čase aktuálne lekárske správy, na základe ktorých žiadal prehodnotenie určenej miery poklesu stanovenej v napadnutom rozhodnutí odporkyne. Krajský súd uznesením zo dňa 18.03.2016 vrátil vec odporkyňi na nové posúdenie jeho zdravotného stavu, ktorá následne vyhotovila dňa 24.05.2016 lekársku správu, v ktorej určila navrhovateľovi rovnakú 60 % mieru poklesu. Počas vyhotovovania lekárskej správy zo dňa 24.05.2016 bol navrhovateľ informovaný posudkovým lekárom o znovu určenej miere poklesu a tiež bol inštruovaný, aby predložil krajskému súdu lekárske správy z psychologickkej a psychiatrickkej ambulancie, nakoľko tieto nové skutočnosti ovplyvňujú jeho mieru poklesu. V júli 2016 zaslal predmetné lekárske správy z psychologickkej a psychiatrickkej ambulancie krajskému súdu. K zhoršeniu jeho zdravotného stavu od vyhotovenia lekárskej správy zo dňa 24.05.2016 do času, kedy sa malo uskutočniť pojednávanie, skutočne došlo, navyše bol dvakrát v auguste 2016 v dôsledku náhleho zhoršenia zdravotného stavu prevezený posádkou rýchlej zdravotnej pomoci do Nemocnice s poliklinikou Svätého Lukáša v Galante. Doklady o hospitalizácii ako aj najnovšiu lekársku správu z kontrolného neurologického vyšetrenia zo dňa 06.08.2016 chcel predložiť krajskému súdu na pojednávaní, čo mu však nebolo umožnené, nakoľko pojednávanie sa uskutočnilo v inom čase, ako mu bolo vopred oznámené. Ďalej navrhovateľ namietal, že krajský súd rozhodol v jeho neprítomnosti, pričom samotnú neprítomnosť na nariadenom pojednávaní zapríčinil krajský súd z dôvodu nesprávne uvedeného času konania pojednávania. Z tohto dôvodu krajský súd rozhodol na základe skutočností, ktoré neboli v čase vynesenia rozsudku aktuálne, ale došlo k ich podstatnej zmene. Krajský súd rozhodol len na základe lekárskej správy odporkyne zo dňa 24.05.2016, ktorá v čase pojednávania dňa 26.08.2016 nezohľadňovala aktuálny zhoršený zdravotný stav navrhovateľa. Nakoľko navrhovateľovi bolo pochybením krajského súdu zamedzené zúčastniť sa na pojednávaní dňa 26.08.2016 a nemohol predložiť potrebné dôkazy, mal za to, že krajský súd dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci a vo veci nesprávne rozhodol.

Odporkyňa sa k odvolaniu proti rozsudku krajského súdu nevyjadřila.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť Správny súdny poriadok. V zmysle § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. považuje poistenc, ktorý má pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (§ 71 ods. 2, 3, 5, 6 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z posudkového spisu vyplýva, že podkladom pre posúdenie zdravotného stavu navrhovateľa a určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť boli lekárske posudky posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Galanta zo dňa 23.04.2014 a 06.08.2014 a ústredia zo dňa 01.10.2014 a 24.05.2016. Posudkoví lekári zhodne dospeli k záveru, že navrhovateľ je naďalej invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu 60 %.

Skôr, ako odvolací súd pristúpil k posúdeniu námietok navrhovateľa týkajúcich sa určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, považoval za potrebné vysporiadať sa s jeho námietkou ohľadom nariadenia termínu pojednávania krajským súdom a odňatie mu možnosti sa na tomto pojednávaní zúčastniť.

Zo spisu krajského súdu (č. I. 58) vyplýva, že termín pojednávania v právnej veci navrhovateľa bol zákonným sudcom nariadený na deň 26.08.2016 o 08:30 hod. v miestnosti č. dverí 233 na I. poschodí Krajského súdu v Trnave. Súd však zrejým omylom na písomnom predvolaní uviedol čas pojednávania o 10:00 hod. (č. I. 59). Takéto predvolanie na uvedený termín pojednávania navrhovateľ prevzal dňa 08.08.2016. Z úradného záznamu spísaného v deň pojednávania, t. j. dňa 26.08.2016, vyplýva, že navrhovateľ sa dostavil na pojednávanie o 10:00 hod., nakoľko v predvolaní bolo uvedené, že pojednávanie sa uskutoční až o 10:00 hod.. Navrhovateľ bol pri spisovaní úradného záznamu zároveň krajským súdom poučený, že krajský súd vo veci už rozhodol, bola mu krátkou cestou doručená zápisnica z pojednávania a bolo mu tiež poskytnuté poučenie o opravnom prostriedku proti rozsudku krajského súdu.

Je potrebné prisvedčiť navrhovateľovi, že v predvolaní zo dňa 03.08.2016, nachádzajúcim sa v spise krajského súdu, je uvedený čas pojednávania o 10:00 hod., pričom v zápisnici o pojednávaní zo dňa 26.08.2016 je uvedený začiatok pojednávania o 08:30 hod. s konštatovaním, že sa nedostavil navrhovateľ a na to krajský súd vyhlásil uznesenie, že sa bude pojednávať v jeho neprítomnosti. Rozsudok krajského súdu bol vyhlásený v neprítomnosti navrhovateľa. Skončenie pojednávania je v zápisnici o pojednávaní vyznačené údajom 08:40 hod..

Podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch, alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon nestanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu (§ 115 ods. 2 OSP). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije

alebo nie.

Zúčastniť sa prejednávania právnej veci pred súdom je neodňateľným právom každého účastníka konania, a to v každom štádiu postupného procesu, pokiaľ zákon nestanovuje inak, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon v ustanovení § 101 ods. 2 druhá veta OSP určuje len jednu výnimku z tohto práva účastníka, za ktorej sa môže vec prejednať i v jeho neprítomnosti, t. j. ak riadne predvolaný účastník sa na pojednávanie nedostavil a nepožiadaval z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/122/2010 zo dňa 21.07.2010).

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi občianskeho súdneho konania znemožní realizácia tých práv, ktoré mu procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ OSP významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom vylúčil účastníka konania z realizácie jeho procesných práv priznaných mu právnym poriadkom. Takýmto procesným právom účastníka je napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu a pod. (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/11/2013 zo dňa 26.03.2013).

Odňatie možnosti konať pred správnym súdom predstavuje taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/111/2014 zo dňa 28.10.2015).

Vzhľadom na to, že pojednávanie vo veci krajský súd začal už o 08:30 hod., hoci podľa predvolania sa pojednávanie malo začať až o 10:00 hod., odvolací súd považoval za dôvodnú námietku navrhovateľa, že takým postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a preto podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP). K obdobnému záveru dospel Najvyšší súd SR aj v uznesení sp. zn. 9So/157/2010 zo dňa 25.05.2011. Podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať rozsudok krajského súdu za spravodlivý, nakoľko pochybením krajského súdu bola navrhovateľovi znemožnená účasť na pojednávaní napriek tomu, že chcel aktívne brániť svoje práva a dostavil sa na pojednávanie v súlade s predvolaním.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu, vzhľadom na dlhšie obdobie, ktoré uplynulo od posledného posúdenia, vyžiadať si nový posudok o zdravotnom stave a miere poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť, a to aj s prihliadnutím na novšie nálezy z odborných lekárskeho vyšetrení, ktoré je navrhovateľ povinný súdu predložiť v primerane určenej lehote a následne ho riadne predvolať na pojednávanie a umožniť mu účasť na ňom. V novom rozhodnutí vo veci krajský súd znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e príпустný opravný prostriedok.